

30 April 2026

Terms of Reference

De Dutch Green Diamond: Uitwerken van een Concept Note voor de Levering van Hoogwaardige CO₂-Compensatie aan Nederlandse Publieke en Private Klanten

Achtergrond

De Dutch Spark is een netwerk van Nederlandse private, ontwikkelings- en financieringspartijen die samenwerken op het gebied van schoon koken. Schoon koken staat centraal bij het behalen van wereldwijde duurzame ontwikkelingsdoelstellingen, het aanpakken van risico's voor de volksgezondheid en het verminderen van milieudegradatie. Naast de meetbare CO₂-reductie levert de overstap naar schone kookoplossingen aanzienlijke nevenvoordelen op: verbeterde luchtkwaliteit en gezondheid, met name voor vrouwen en kinderen, tijdsbesparing, economische kansen en bijdragen aan gendergelijkheid.

Het netwerk is op diverse manieren betrokken bij de vrijwillige markt voor koolstofkredieten, ook wel carbon credits. Partijen als African Clean Energy, Mimi Moto en SolarChef benaderen dit vanuit het perspectief van producent, voor wie kredieten een financieringsmogelijkheid zijn. Anthesis, BIX Capital, FairClimateFund, Hivos/Energia en SNV zien kansen in projectontwikkeling en de generatie en distributie van credits. RVO en het Ministerie van Buitenlandse Zaken zijn vanuit de ontwikkelingsagenda betrokken bij de energietransitie, en komen daarbij ook in aanraking met de generatie van koolstofkredieten door lokale en internationale partners.

Koolstofkredieten: een kans voor schoon koken

Koolstofkredieten spelen een steeds grotere rol in het klimaatbeleid. Landen en bedrijven kunnen kredieten aankopen om hun eigen, lokale, CO₂-uitstoot te compenseren door kredieten die aangeboden worden doordat elders uitstoot is vermeden. In de context van schoon koken ontstaan deze kredieten doordat de overstap wordt gemaakt van vervuilende kookmethoden, zoals koken op open vuur of houtskool, naar schonere alternatieven, wat een meetbare reductie van CO₂-uitstoot oplevert.

De EU heeft vastgesteld dat in 2040 een emissiereductie van 90% ten opzichte van 1990 moet zijn gerealiseerd. Binnen deze doelstelling mag maximaal 5% worden behaald via de aankoop van hoogwaardige koolstofkredieten uit projecten buiten Europa. Dit betekent dat Europa zelf 85% moet reduceren, maar dat er tegelijkertijd een structurele vraag ontstaat naar externe, kwalitatief hoogwaardige kredieten. Voor Nederlandse partijen die actief zijn in de generatie of handel van koolstofkredieten biedt dit een concrete kans.

De Nederlandse overheid vertaalt dit beleid al naar de praktijk. Bij inkooporders voor internationaal reizen wordt CO₂-compensatie als gunningscriterium gehanteerd. Ook bij de inkoop van ICT-apparatuur worden eisen gesteld aan koolstofkredieten. Deze ontwikkeling zal naar verwachting verder worden uitgebreid. Naast deze beleidsontwikkeling ziet Dutch Spark dat koolstofkredieten ook een sleutelrol spelen in de financiering van de energietransitie naar schoon koken, met name voor de financiële duurzaamheid van de uitrol van schone kookoplossingen.

De kwaliteitsvraag

Breed wordt erkend dat koolstofkredieten van hoge kwaliteit moeten zijn, maar wat dat precies betekent, is minder eenduidig. De Integrity Council for Voluntary Carbon Markets (ICVCM) heeft voorstellen gedaan om de integriteit van kredieten te borgen via certificeringseisen. De EU sluit hierbij aan door te stellen dat alleen hoogwaardige kredieten mogen worden ingezet voor de 2040-doelstelling.

Tegelijk reikt de kwaliteitsdiscussie verder dan de CO₂-berekening alleen. FMO heeft een uitvoerig document geschreven over benefitsharing; FairClimateFund promoot dat een deel van de inkomsten terecht komt bij de huishoudens die de kredieten genereren. Meer in het algemeen bieden koolstofkredieten uit schoon koken een indirecte maar krachtige manier voor overheden om bij te dragen aan ontwikkelingsdoelen, niet alleen klimaat, maar ook gezondheid, gendergelijkheid en economische weerbaarheid. Dit maakt het verhaal van hoogwaardige kredieten breder dan integriteit alleen. In 2026 is het urgent om helderheid te krijgen over wat partijen aan zowel de vraag- als de aanbodkant verstaan onder 'hoge kwaliteit' om consistentie te bevorderen en een semantische discussie te vermijden bij het behalen van de EU-doelstelling.

De Dutch Green Diamond

Vanuit deze context wil Dutch Spark via een gerichte opdracht inzicht krijgen in de kwaliteitseisen en het Nederlandse netwerk rondom koolstofkredieten. Onder de werktitel 'Dutch Green Diamond' heeft Dutch Spark de ambitie om een platform te ontwikkelen waar Nederlandse vraag en aanbod van

koolstofkredieten samenkomen. Het platform heeft een tweeledig doel: voor de vraagkant inzichtelijk maken welke Nederlandse partijen actief zijn, en voor aanbieders duidelijk maken aan welke eisen hun koolstofkredieten moeten voldoen om deze aan de Nederlandse overheid te kunnen verkopen. De opdracht heeft daarmee als doel een verkennende studie te leveren naar vraag, aanbod en kwaliteit in Nederland. De inzichten zullen beleidsmakers, financiers en ontwikkelingsorganisaties begeleiden bij het ontwikkelen van effectieve strategieën om de adoptie van schone kooktechnologieën te versnellen.

Doelstelling

Deze opdracht heeft als doel inzicht te krijgen in de kwaliteitscriteria voor koolstofkredieten, zowel in de huidige situatie als in de toekomst. De centrale onderzoeksvragen zijn:

- 1) EU-beleid en kwaliteitseisen
 - a. Wat is de EU-doelstelling voor 2040 en welke kwaliteitseisen worden daaraan verbonden?
 - b. Hoe verhouden de kwaliteitseisen van ICVCM en Article 6 zich tot deze doelstelling?
 - c. Welke initiatieven bestaan er in andere EU-landen om vraag en aanbod van koolstofkredieten samen te brengen, en welke partijen spelen daarin een rol?
- 2) De situatie in Nederland
 - a. Waar worden beslissingen gemaakt over koolstofkredietenbeleid, en wie draagt eindverantwoordelijkheid?
 - b. Welke kwaliteitscriteria worden momenteel gehanteerd binnen de inkoopenders van de Nederlandse overheid?
 - c. Welke partijen zijn in Nederland actief aan de vraag- en aanbodzijde van hoogwaardige koolstofkredieten?
 - d. In hoeverre worden co-benefits, zoals gezondheidswinst, tijdsbesparing en ontwikkelingsimpact, meegewogen in de kwaliteitscriteria van Nederlandse inkoopenders, en hoe zou dit verder kunnen worden ontwikkeld?

Tijdslijn

Publicatie van ToR:	donderdag 30 mei
Deadline insturing:	dinsdag 12 mei
Beoordeling voorstellen:	half mei
Contractering:	half mei

Na de sluitingsdatum beoordeelt Dutch Spark de ingediende voorstellen. Kandidaten ontvangen uiterlijk 25 mei bericht over de uitkomst, waarna de opdracht naar verwachting van start gaat op de kick-off datum van 1 juni 2026.

Scope of Work

1. Beleidsanalyse

De consultant brengt het relevante EU- en Nederlandse beleidskader in kaart met betrekking tot de kwaliteitseisen voor koolstofkredieten. Dit omvat de EU-doelstelling voor 2040, de rol van ICVCM en Article 6, en de huidige toepassing van compensatie-eisen binnen Nederlandse inkooporders. Relevante bronnen zijn onder meer PIANOo, Rijkswaterstaat, het Rijksoverheid CO₂-managementplan en de CO₂-Prestatieladder. Daarnaast wordt in kaart gebracht bij welke tenders compensatie reeds wordt gehanteerd, wie deze compensatie levert, welke projecten daarbij worden ingezet en of de gehanteerde eisen onderling consistent zijn.

2. Stakeholdermapping

De consultant identificeert en brengt in kaart welke Nederlandse partijen actief zijn aan de vraag- en aanbodzijde van hoogwaardige koolstofkredieten — waaronder NGO's, bedrijven, financiers en overheidsinstanties — met bijzondere aandacht voor partijen die werken onder erkende standaarden zoals ICVCM, Gold Standard en Verra VCS.

3. Benchmarking

De consultant inventariseert relevante buitenlandse initiatieven als referentiekader voor de Nederlandse situatie. Mogelijk relevante initiatieven:

- Klima-Alliantz (klima-alliantz.de/English/en)
- Charter for Paris-aligned and high integrity use of carbon credits, ChangeNOW 2025 - Lancement de la charte sur les crédits carbone | Ministère Aménagement du territoire Transition écologique

4. Interviews en consultaties (optioneel)

Indien de deskresearch onvoldoende inzicht oplevert, kan de consultant aanvullende gesprekken voeren met sleutelpartijen om inzicht te krijgen in waar beslissingen worden genomen, welke kwaliteitscriteria in de praktijk worden gehanteerd, en waar inconsistenties bestaan.

5. Synthese en advies

Op basis van bovenstaande werkzaamheden stelt de consultant een concept note op voor de Dutch Green Diamond, een voorstel voor een manier om met alle partijen kennis te maken ter bevordering van de discussie over de kwaliteitseisen in vraag en aanbod, gewenst is een format van een workshop of netwerk-evenement.

Eindproduct

Het eindproduct van deze inventarisatie is drieledig:

- 1) Een weergave hoe de verantwoordelijkheden liggen binnen de Nederlandse overheid en de EU
- 2) Een mapping van alle Nederlandse partijen (ngo's, bedrijven, overheden) die actief zijn met koolstofkredieten in Nederland als basis voor een netwerk-evenement eind oktober (met draft agenda opzet)
- 3) Een (draft) concept note met een schets hoe de Dutch Green Diamond kan werken (qua kwaliteitseisen aan koolstofkredieten en afname/vraag) en wat er nodig is aan vervolgacties om dit verder vorm te geven.

Budget

Het totale budget voor deze opdracht bedraagt maximaal **€ 10.000 exclusief BTW**, te verdelen over de verschillende onderzoeksactiviteiten zoals voorgesteld door de consultant.

Voorstelvereisten

Er wordt gevraagd om een Letter of Interest in te dienen van maximaal 2 pagina's, met een helder werkplan (dagen/activiteiten) en een prijsstelling van maximaal € 10.000 exclusief BTW.

Een sterk voorstel laat zien hoe de consultant de onderzoeksvragen zal aanpakken. Relevante achtergrond en ervaring wordt verwelkomd, waaronder kennis van de vrijwillige koolstofmarkt (VCM), of Article 6, ervaring met Nederlandse overheids-aanbestedingsprocessen of inkooporders, een netwerk bij relevante partijen in Nederland of de EU, en kennis van of ervaring met schoon koken projecten en koolstofkredieten. Een combinatie van deze achtergronden is een pre, maar geen van deze is een harde vereiste.

De beoordeling van de ingediende Lol's vindt plaats in de tweede helft van mei 2026. Indiening

Letters of Interest kunnen worden ingediend via gerdien@dutch-spark.org. Vragen over deze ToR kunnen uiterlijk 9 mei 2026 worden ingediend. Dutch Spark streeft ernaar binnen vijf werkdagen te reageren; antwoorden worden om redenen van transparantie met alle kandidaten gedeeld.

Evaluatie criteria

De voorstellen worden beoordeeld op basis van de volgende criteria:

- 1) Kwaliteit van de voorgestelde onderzoeksmethodologie (30%)
- 2) Relevante ervaring en expertise (30%)
- 3) Verhouding prijs/kwaliteit (20%)
- 4) Innovatieve aanpak (20%)